

Lærerhåndbog 2008-9

Indholdsfortegnelse

1. Lærerteam – Arbejdsopgaver	1
1.1 1g - Hvad	1
1.2 1g - Hvornår	2
1.3 2g/3g – Hvad	4
1.4 2g/3g – Hvornår	5
1.5 Hvordan	6
1.5.1 Studieplan	6
1.5.2 Undervisningsbeskrivelser	6
1.5.3 Studierapport	8
1.5.4 SUS	9
1.5.5 Fravær	9
1.5.6 Skolens elektroniske kommunikation	12
2. Introfasen	13
2.1 Plan for introfasen	14
2.2 Oversigt over introelever	17
2.3 Oversigt over hytteture	18
2.4 Udkast til brev om hyttetur	19
3. Almen Studieforbereelse i 1 - 3g	20
3.1 Beskrivelse af AT	20
3.2 Oversigt over kompetencemål for almen studieforbereelse i 1 – 3g	22
4. Fælles AT-forløb i 1g	24
4.1 Forløb 1: Robotter	24
4.2 Forløb 2: Kroppen i tykt og tyndt	25
5. Plan for de fælles AT-forløb i 1g (bilag)	26
5.1 AT-forløb 1: Robotter	26
5.2 AT-forløb 2: Kroppen i tykt og tyndt	27
6. Retorik	28
7. Plan for almen sprogforståelse 2007	29
7.1 AP - En kort beskrivelse af det samlede forløb	33
8. Naturvidenskabeligt grundforløb (NV)	38
9. Diverse oversigter	
9.1 Oversigt over tværfaglige projekter, opgaver og prøver i gymnasietiden	39
9.2 Oversigt over fordeling af AT-timer 1-3g	39
10. Diverse nyttige materialer	41
10.1 Råd og vink til teamsamarbejde – jf. Jørgen Bloch Poulsen	41
10.2 Undervisningsevaluering	45
10.3 Om studievejledning	47

1. Lærerteam - arbejdsopgaver

1.1 1g - Hvad?

Teamopgaver

Teamet koordinerer lærergruppens arbejde med en af teamlærerne som ansvarlig kontaktperson (teamkoordinator) i forhold til administrationen og skemalæggeren. Teamet sætter sig ind i studieretningens indhold og struktur.

Teamets mødetider udmeldes løbende i Lectio. Dagsordner og referater af møder lægges i Skolekom. Projektplaner, beskrivelse af de enkelte projekters indhold, gennemførelse og evaluering samt vejledningsskemaer lægges i klassens projektmappe i Fronter. **Bemærk oversigt over tværfaglige projekter, opgaver og prøver s. 40 i lærermappen. Det er vigtigt, at alle følger anvisningerne i denne oversigt, da det sikrer en ensartet projektprogression i de enkelte klasser.**

Teamet sørger selv for at få afklaret rammerne for teamsamarbejdet (mødekultur, rollefordeling etc.)

Teamet har et overordnet tilsyn med planlægning og gennemførelse af den faglige introduktion/grundforløbet og den sociale introduktion. Teamet planlægger klassens **skriftlige afleveringer** mht. progression og fordeling (husk at elevtid skal angives) i henhold til studieplanen. Teamet skal også sørge for gennemgang af skolens målsætning og handleplaner, jf. skolens vision.

Teamet fører tilsyn med, at den intenderede og den realiserede **studieplan** er rettidigt udfyldt og er i samarbejde med klassens lærere ansvarligt for opsamlingen af **undervisningsbeskrivelserne** for de gennemførte særfaglige og flerfaglige forløb ved afslutningen af grundforløbet/skoleåret. Teamet sikrer, at de involverede lærere i de enkelte AT-forløb dels evaluerer forløbene og giver eleverne tid til at udfylde **studierapporten** løbende. Det er de involverede læreres ansvar at lave og udfylde den overordnede skabelon for studierapporten (lærerne udfylder emne og involverede fag, eleverne udfylder de individuelle underemner).

Teamet planlægger og fører tilsyn med studieretningsklassens 1. semester (forårssemesteret).

Teamet arbejder løbende med det faglige og sociale miljø i klassen, og - i samarbejde med studievejlederen - med elevernes studievaner og arbejdsformer – herunder også forsømmelser (se regler for fravær under punkt 1.5.5).

Teamet evaluerer i samarbejde med studievejlederne og klassens øvrige lærere eleverne to gange i løbet af skoleåret enten i form af lærermøder eller elektronisk. Teamet er endvidere tovholder på klassens Fronter og gennemfører SUS to gange årligt samt forældremøde og forældrekonsultation i efteråret.

1.2 1g - Hvornår?

Teamopgave	Dato/Deadline
Sørg for at få afklaret rammerne for teamsamarbejdet (teamkoordinator, mødekultur, rollefordeling etc.)	Medio august
Medvirken ved planlægning og gennemførelse af den sociale intro herunder hyttetur	August/september 2008
Teamene planlægger forældremødet for alle 1g-klasser	Primo september 2008
Gennemgå skolens målsætning, handleplaner og ordensregler med udgangspunkt i den udleverede Rysensteen kalender	August 2008
Læg mødetider ud på Lectio (dagsordner, referater og lign. lægges i klassekonferencerne i SKOLEKOM. Projektplaner inkl. indholdsbeskrivelser, evalueringer, vejledninger mm. lægges i FRONTER)	Løbende
Planlæg klassens skriftlige afleveringer. Meld den samlede plan ud på Fronter og sørg for, at lærerne registrerer deres respektive opgaver i Lectio med angivelse af elevtid.	Senest 25. august 2008 - efterår Senest 12. januar 2009 – forår
Fysisk og skriftligt fravær checkes	Løbende
Sørg i samarbejde med klassens lærere for at undervisningsbeskrivelse/r for faglige/flerfaglige forløb udarbejdes.	14 dage før offentliggørelsen af eksamensplanen For flerårige fag skal undervisningsbeskrivelsen senest være opdateret ved hvert skoleårs afslutning
Gennemfør SUS i henhold til de udstukne rammer	Oktober/november 2008 April/maj 2009
Arbejd med det faglige og sociale miljø i klassen og i samarbejde med studievejlederen med elevernes studievaner og arbejdsformer	Klassens time - Løbende

Teamet planlægger og afholder to møder for alle klassens lærere i november og maj. På møderne klæder lærerne bl.a. teamlærerne på til forældrekonsultationen og planlægger kommende AT-forløb.	November 2008 Maj 2009
Teamet sikrer, at den intenderede og realiserede studieplan er rettidigt udfyldt	15. Sept. 2008 19. Jan. 2009

1.3 2g/3g - Hvad?

Teamopgaver

Teamet koordinerer lærergruppens arbejde med en af teamlærerne som ansvarlig kontaktperson (teamkoordinator) i forhold til administrationen og skemalæggeren. **Teamets mødetider udmeldes løbende i Lectio.** Dagsordner og referater af møder lægges i Skolekom. Projektplaner, beskrivelse af de enkelte projekters indhold, gennemførelse og evaluering samt vejledningspapirer lægges i klassens projektmappe i Fronter. **Bemærk oversigt over tværfaglige projekter, opgaver og prøver s. 40 i lærermappen.** Det er vigtigt, at alle følger anvisningerne i denne oversigt, da det sikrer en ensartet projektprogression i de enkelte klasser.

Teamet sørger selv for at få afklaret rammerne for teamsamarbejdet (mødekultur, rollefordeling etc.)

Teamet planlægger klassens **skriftlige afleveringer** mht. progression og fordeling i henhold til studieplanen (husk at elevtid skal angives).

Teamet fører tilsyn med, at den intenderede og den realiserede **studieplan** er rettidigt udfyldt og er i samarbejde med klassens lærere ansvarligt for opsamlingen af **undervisningsbeskrivelserne** for de gennemførte særfaglige og flerfaglige forløb ved afslutningen af skoleåret. Teamet sikrer, at de involverede lærere i de enkelte AT-forløb dels evaluerer forløbene og giver eleverne tid til at udfylde **studierapporten** løbende. Det er de involverede læreres ansvar at lave den overordnede skabelon for studierapporten. (lærerne udfylder emne og involverede fag, eleverne udfylder de individuelle underemner)

Teamet arbejder løbende med det faglige og sociale miljø i klassen, og - i samarbejde med studievejlederen - med elevernes studievaner og arbejdsformer – herunder også forsømmelser.

Teamet evaluerer i samarbejde med studievejlederne og klassens øvrige lærere eleverne to gange i løbet af skoleåret enten i form af lærermøder eller elektronisk. Teamet er endvidere tovholder på klassens Fronter og gennemfører SUS to gange årligt samt forældremøde og forældrekonsultation i efteråret.

1.4 2g/3g - Hvornår?

Teamopgave	Dato/Deadline
Sørg for at få afklaret rammerne for teamsamarbejdet (teamkoordinator, mødekultur, rollefordeling etc.)	Medio august
Læg mødetider ud på Lectio (dagsordner, referater og lign. lægges i SKOLEKOM, projektplaner inkl. indholdsbeskrivelser, evalueringer, vejledninger mm. lægges i FRONTER)	Løbende
Planlæg klassens skriftlige afleveringer. Meld den samlede plan ud på Fronter og sørg for at lærerne registrerer deres respektive opgaver i Lectio. Husk angivelse af elevtid.	Senest 25. august 2008 - efterår Senest 12. januar 2009 - forår
Fysisk og skriftligt fravær checkes	Løbende
Sørg i samarbejde med klassens lærere for at undervisningsbeskrivelse/r for faglige/flerfaglige forløb udarbejdes.	14 dage før offentliggørelsen af eksamensplanen For flerårige fag skal undervisningsbeskrivelsen være opdateret ved hvert skoleårs afslutning
Gennemfør SUS i henhold til de udstukne rammer	Oktober/november 2008 April/maj 2009 (gælder ikke 3g)
Arbejd med det faglige og sociale miljø i klassen og i samarbejde med studievejlederen med elevernes studievejledere og arbejdsformer	Klassens time - Løbende
Planlæg og gennemfør forældrekonsultation	December 2008
Teamet planlægger og afholder to møder for alle klassens lærere i november og maj. På møderne klæder lærerne bl.a. teamlærerne på til forældrekonsultationen og planlægger kommende AT-forløb.	November 2008 Maj 2009 (gælder ikke 3g)

1.5 Hvordan?

1.5.1 Studieplan

Studieplanen har to overordnede funktioner. Den *intenderede studieplan* er et arbejdsredskab, som justeres løbende, og som skal give lærere og elever et overordnet indblik i planlagte forløb. Den *realiserede studieplan* er retrospektiv og altså en historik af, hvad en klasse har gennemgået af både tværfaglige og særfaglige forløb.

Den intenderede studieplan rummer følgende:

- Semesterplaner med forventede, overordnede emner og tidsplan.
- En liste over forventede centrale kompetencer og arbejdsformer eleverne skal opnå/arbejde med.
- Plan over skriftlige opgaver/afleveringer med angivelse af elevtid.

Den realiserede studieplan rummer følgende:

- Semesterplan med gennemgåede emner og underemner samt tidsplan.
- En liste over opnåede kompetencer og arbejdsformer.
- Plan over realiserede opgaver/afleveringer med angivelse af elevtid.
- Evt. tekster og timeplaner for de enkelte forløb.

1.5.2 Undervisningsbeskrivelser

Lectio rummer ved siden af modulet til generering af studieplanen et modul, der gør det muligt, at få genereret undervisningsbeskrivelser på baggrund af de løbende indtastede lektier, opgaver, emner mm.

På www.uvm.dk står der følgende om undervisningsbeskrivelser:

”Undervisningsbeskrivelsen udarbejdes i skabelonen i en detaljeringsgrad, der gør det muligt for censor at opfylde eksamensbekendtgørelsens § 29, stk. 1 ([bekendtgørelse nr. 351 af 19. maj 2005](#)). Undervisningsbeskrivelsen offentliggøres på institutionens hjemmeside senest 14 dage før prøveplanens offentliggørelse.

Hver lærer skal ved afslutningen af grundforløb/skoleår/kursistår/kursusår udarbejde en undervisningsbeskrivelse. For flerårige fag skal undervisningsbeskrivelsen være opdateret ved skoleårets afslutning

For hvert større undervisningsforløb skal følgende beskrives:

- Indhold
- Omfang
- Særlige fokuspunkter
- Væsentligste arbejdsformer

I praksis gøres ovenstående ved at man ved oprettelsen af et forløb skriver en indholdsbeskrivelse på 5-10 linjer i ”Note”-feltet, opretter samtlige materialer (som beskrevet i det efterfølgende) og afkrydser kompetencer samt arbejdsformer.

For nogle fag fremgår det af læreplanen, hvor mange større undervisningsforløb/emner, der skal indgå i undervisningen. For øvrige fag forventes antallet af undervisningsforløb at udgøre

- 3 – 5 for fag på C-niveau
- 6 – 10 for fag på B-niveau
- 9 – 15 for fag på A-niveau

Ministeriet kan kræve undervisningsbeskrivelserne indsendt og kan forlange, at dette skal ske i et bestemt elektronisk format.”

Sådan gør du:

Alt det materiale (tekster, bøger, film osv.) som benyttes på det enkelte hold skal oprettes. Det gøres således i Lectio:

- a. Gå til hovedmenu
- b. Vælg ”Hold”
- c. Vælg det relevante fag
- d. Vælg det relevante hold
- e. Nu fremkommer holdets skema og over det kan du som tredje punkt fra venstre vælge ”Materialer”
- f. Vælg punktet ”Opret materiale”

- g. Udfyld navn osv. på materialet og vælg gem
 - h. Gentag punkt f. og g. for alt det materiale du skal benytte
 - i. Når du har oprettet materialet går du til dit skema
2. Nu kan du benytte alt det oprettede materiale til at give lektier for.
Det gøres således:
- a. Tryk på det modul som lektien gælder
 - b. Vælg knappen ”Vælg materialer”
 - c. I rullemenuen vælger du nu den relevante bog/tekst og udfylder sidetal
 - d. Kryds af hvorvidt teksten er kernestof eller ej
 - e. Vælg ”Tilføj” hvis du giver lektier fra flere tekster, så kommer der en ekstra rullemenu
 - f. Til sidst vælges ”OK”
3. Det er sådan set det. Nu henter Lectio selv materialet fra alle forløbets moduler og regner sammen og stiller op. Hvis man har krydset arbejdsformer og kompetencer af vil de også fremgå af undervisningsbeskrivelsen, som man finder på følgende måde:
- a. I dit personlige skema trykker du på punktet ”Studieplan”
 - b. Under ”Vælg visning” kan du trykke på ”Undervisningsbeskrivelse”
 - c. Vælg det relevante hold i rullemenuen

Hvis man vil tilføje allerede gennemførte forløb kan man oprette alt materialet jf. pkt. 1 og dernæst tilføje alle lektierne på et af modulerne i det pågældende forløb – det gør det noget hurtigere. Men fordelene er naturligvis størst, hvis man giver dag til dag lektion i Lectio som beskrevet i pkt. 2.

1.5.3 Studierapport

Studierapporten er det redskab eleven benytter til at dokumentere sin egen individuelle vinkel i relation til AT-forløbene. Efter hvert AT-projekt skal eleven udfylde sine individuelle emner, mens de involverede AT-lærere udfylder forløbets titel, deltagende fakulteter, evt. AT-faglige mål, produkter og evalueringer. Studierapporten indgår desuden i SUS. Studierapporter ligger i Fronter.

1.5.4 SUS

SUS har til formål at få dig til at tænke over, hvad du lærer og hvordan du lærer. Samtalerne giver dig mulighed for, sammen med en af dine teamlærere, at opstille nogle mål for din læring.

SUS finder sted to gange årligt i 1 og 2g. Samtalerne har en varighed på ca. 15 min. De skal forberedes ved, at du inden samtalerne udfylder et elektronisk spørgeskema, som du lægger ind i en personlig elektronisk mappe i Fronter. Spørgeskemaet handler om din trivsel i klassen/på skolen og din studieadfærd. Kun du og dine teamlærere har adgang til din mappe.

Den første samtale i 1g foregår i oktober/november inden forældrekonsultationen. Du vil her først få en vurdering fra lærerne om, hvordan det går fagligt. Derefter vil din teamlærer spørge ind til udvalgte dele af spørgeskemaet, der omhandler trivsel, studieteknik og valg af studieretning.

Til sidst i samtalen udfylder du sammen med din teamlærer det nederste felt i spørgeskemaet ang. dine fremtidige mål fagligt eller socialt. Hvad vil du især arbejde med indtil næste samtale?

1.5.5 Fravær

Regler for administration af fravær:

- Administrationen modtager sygemelding telefonisk eller via Lectio.
- Der tages fravær i alle moduler – alle undervisningslokaler har computeradgang.
- Administrationen kontakter efter kl. 12.30 elever der ikke er mødt til undervisningen og ikke har meldt sig fraværende.
- Alle faglærere indskrives ved semesterets start afleveringsdatoer for samtlige skriftlige opgaver (inkl. elevtid) i faget. Lærerne i hvert fag modtager opgaver og registrerer dem i Lectio.

Klassens team følger hver 3. uge elevernes **fysiske og skriftlige fravær** og følger op gennem samtale på det fravær, der er. Hvis teamet skønner, at eleven har et problematisk fraværs mønster, sendes eleven videre til studievejlederen. Studievejlederen vurderer, om eleven skal have en mundtlig advarsel. Hvis eleven får en mundtlig advarsel, skal hun/han selv vende tilbage efter senest 20 skoledage for at påvise forbedring. Hvis der ikke sker en forbedring, får eleven en skriftlig advarsel af ledelsen, som herefter tager sig af sagen og følger op på elevens fravær resten af skoleåret. Er der en påviselig forbedring, overtager teamet atter opfølgningen på elevens fravær. Ved en ny forværring sendes eleven direkte til lederen af elevadministrationen, der udsteder en skriftlig advarsel. **Se endvidere den skematiske oversigt over fraværssystemet ved fysisk fravær nedenunder.** For **skriftligt fravær** gælder reglen om, at eleven, såfremt denne ikke har afleveret en opgave rettidigt, skal have afleveret opgaven inden næste opgaveaflevering i samme

fag. I modsat fald træder advarselssystemet i kraft som beskrevet i **vedlagte skematiske oversigt over skriftligt fravær**.

Selvstændighed i skriftlige opgaver

En skriftlig aflevering er et selvstændigt produkt. Ved et selvstændigt produkt menes, at opgaven er udfærdiget af eleven selv evt. i samarbejde med andre deltagere i undervisningen, hvis dette er krævet. Simpel afskrift – herunder elektronisk kopiering, ikke markerede citater eller referat af unavngivne kilder accepteres ikke. Dette gælder såvel hele opgaver som dele af opgaver. Gribes eleven i at snyde afvises opgaven, og eleven skal aflevere en ny. Eleven sendes til lederen af elevadministrationen, der udsteder en mundtlig advarsel. Snyd og sanktioner meddeles på klassekonferencen i Skolekom. Ved gentagelse i samme eller et andet fag modtager eleven en skriftlig advarsel, og tredje gang eleven gribes i snyd, bortvises vedkommende. Det er vigtigt at fastslå, at evt. advarsler som følge af snyd gælder for det samlede skoleforløb på Rysensteen Gymnasium og overføres således til efterfølgende skoleår. Det er også vigtigt at fastslå, at **beviser på snyd skal gemmes til brug ved evt. gentagelser**.

Hjælp til fagligt svage elever: Teamet følger løbende klassens og de enkelte elevers faglige og sociale situation med henblik på at opretholde et godt og konstruktivt læringsmiljø i klassen. Der etableres regelmæssige lektiecaféer med henblik på bl.a. at støtte elever med faglige problemer. Deltagelse i lektiecafé betragtes som tegn på vilje til studieaktivitet.

Fravær - Generelle bestemmelser: Overskrides grænserne for fravær træder følgende procedure for advarsler i kraft:

1. Mundtlig advarsel: Elever der ikke møder til undervisning eller undlader at aflevere skriftlige opgaver indkaldes til samtale med studievejlederen, der efter skøn uddeler en mundtlig advarsel.
2. Skriftlig advarsel: Ved fortsat fravær vil eleven modtage en skriftlig advarsel fra ledelsen
3. Nægtelse af oprykning til næste klasse
4. Selvstuderende: Fortsætter fraværet bliver eleven selvstuderende og mister retten til undervisning.

Fremmøde: Ved sygdom skal eleven telefonisk eller i Lectio afgive sygemelding senest kl. 12.00 den første sygedag. Skyldes fraværet andet end sygdom skal dette også meddeles kontoret. Hvis en

elevs sygefravær skønnes at blive for stort, kan skolen anmode om en lægeerklæring, der bekostes af eleven.

Skyldes fraværet andet end sygdom vil eleven ved vedblivende fravær modtage en mundtlig advarsel. Hvis fraværet ikke falder markant de efterfølgende 20 dage, vil eleven modtage en skriftlig advarsel. Hvis fraværet derefter ikke falder markant i den derpå følgende 20-dages periode, vil eleven overgå til selvstuderende uden ret til at følge undervisningen (Se generelle bestemmelser for fravær).

Eksempel på procedure i forbindelse med elev med højt fysisk fravær

Team	Studievejleder	Ledelse/Adm.
<ul style="list-style-type: none"> • Samtale • Ingen advarsel (evt. aftaler) • Ny "fraværssituation" 	<ul style="list-style-type: none"> • Første samtale med mundtlig advarsel • Frist 20 skoledage • Anden samtale efter 20 skoledage: OK el. ikke OK 	<ul style="list-style-type: none"> • Første samtale med Skriftlig advarsel • Frist 20 skoledage • 2. Samtale efter 20 skoledage: OK eller ikke OK • Sanktioner
Tiltag meddeles i skolekom	Tiltag meddeles i skolekom og lectio	Tiltag meddeles i Skolekom og lectio

Eksempel på procedurer i forb. Med elev med højt 'skriftligt fravær' - udgangspunkt: mangler to eller flere afleveringer i samme fag

Team	Studievejleder	Ledelse/Adm.
<ul style="list-style-type: none"> • Samtale • Ingen advarsel (evt. aftaler) • Ny "fraværssituation" ved flere gentagelser 	<ul style="list-style-type: none"> • Første samtale med mundtlig advarsel • Frist 20 skoledage • Anden samtale efter 20 skoledage: OK eller ikke OK 	<ul style="list-style-type: none"> • Første samtale med Skriftlig advarsel • Frist 20 skoledage • 2. Samtale efter 20 skoledage: OK eller ikke OK • Sanktioner
Tiltag med. i Skolekom	Tiltag meddeles klassens lærere i Skolekom og lectio	Tiltag meddeles i Skolekom og lectio

Hurtig registrering af skriftlige afleveringer

- Hjælper teamet i arbejdet med at følge op på fraværssituationen
- Hjælper studievejlederen i opfølgningen på mdtl. Advarsler
- Hjælper adm. ved skr.adv.

1.5.6 Skolens elektroniske kommunikation

Lectio: Lectio er først og fremmest skolens skemalægningsredskab og bruges af lærere og elever til at finde informationer om ugens skema, aktiviteter som møder, fællestimer/-arrangementer og evt. skemaændringer. Derudover bruges Lectio også til:

- 1) Karaktergivning
- 2) Generering af studieplan
- 3) Generering af undervisningsbeskrivelser
- 4) Administration af lektier og skriftlige opgaver

Fronter: Mens Lectio i høj grad er et administrativt redskab, bruges Fronter fortrinsvist som pædagogisk værktøj til:

- 1) Studierapporten
- 2) SUS
- 3) Elevers gruppearbejde
- 4) Vidensdeling bl.a. materialebank, linksamlinger og lign. for lærere og elever

Skolekom: Skolekom er et kommunikationsredskab for skolens ansatte. Det er her, man finder meddelelser fra administration/ledelse, forskellige udvalg, klassekonferencer mm. Eleverne har ikke adgang til skolekom. Det er i Skolekom, at forhold omkring elevers fravær og snyd samt klasserumskultur generelt kommunikeres ud.

2. Introfasen

Formålet med denne fase er, at eleverne skal opnå forståelse af deres rolle som sociale og ansvarlige individer, dvs. forståelse for de forskellige sociale relationer i en klasse og i en gruppe og ansvarlighed i forhold til undervisningen og i forhold til at planlægge egen tid. Desuden skal de opnå kendskab til de formelle og uformelle regler på Rysensteen, introduceres til fagene og til nogle basale studieteknikker, herunder notatteknik, læsestrategier, planlægning af lektielæsning. Timer i retorik samt introduktion til IT og Fronter indgår også i denne fase og endelig skal eleverne også have en introduktion til skolens demokratiske struktur: Elevråd, fællesudvalg m.fl. Som noget nyt i år tilbyder vi alle nye elever i 1g at få tilknyttet en Mentor. En mentor er en elev i 2. eller 3g, som er villig til at dele sine erfaringer fra gymnasielivet med et par nye 1.g elever. Mentorordningen vil blive præsenteret af teamlærerne på hytteturen (nærmere information følger).

Oversigt over lærerteam 2008/2009

1a: CH, IP
1b: Ba, RA
1c: RP, FP
1w: PH, KH
1x: CZ, BH
1y: NK, TL
1z: LJ, RB

Mål i introfasen

Faglige mål	Mellemfaglige mål	Studieforberedende mål	Almendannende og sociale mål
Introduktion til fagene	Introduktion til AT - herunder Blooms taksonomi	<ul style="list-style-type: none">Basal studieteknik: Fx At lære: s.11-15, 35-39, 71-74RetorikIT	Kendskab til at være gymnasieelev på Rysensteen - både de formelle regler (ordensregler, forsømmelser etc.) og de uformelle regler (omgangstone etc.), at der er større frihed, krav om selvstændighed, men også et ansvar.

Evaluering

Spørgeskema om struktur, indhold, omfang, hyttetur mm.

2.1 Plan for introfasen

Dato	Tid	Hvad	Husk
Tirsdag d.12.8	13.00 – 14.00	Fælles 1.g teamlærermøde om introen (STC1)	
	14.00- 14.30	Fælles møde mellem introelever og 1.g teamlærere (STC1)	
	14.30	Møde i de enkelte klasser mellem introelever og teamlærere. Konkret plan for de første to dage.	
Torsdag d. 14.8	10.00- 13.40	Første skoledag Alle 1g'ere møder i salen til opråb og går derefter direkte op i klassen sammen med teamlærere og introelever Navneleg, rundvisning på skolen mm., skema, bøger, program for den kommende tid (hyttetur, idrætsdag, introfest, bogstavmiddag mm.), gennemgang af RYS-kalender Teamlærerne indsamler 200 kr. fra hver elev og afleverer pengene hos Lene Schjødt	Se oversigt over introelever nedenfor Husk 200 kr. til hytteturen indsamles og afleveres til LS.
Fredag 15.8	8.15 – 11.30	To moduler med hhv. skattejagt (arrangeret af introeleverne) og dans i DGI-hallen (arrangeret af idrætslærerne)	
	12.10 - 13.00	Klasserne planlægger hyttetur sammen med en teamlærer.	
	13.00	Afgang til Dyrehaven under ledelse af introgrupperne.	
Uge 34		Hytteture Hytteturene i uge 34 og 35 er to-dages ture med én overnatning. Teamlærerne deltager i hytteturen. To klasser er af sted samtidigt, i hver sin hytte. De respektive klasser får en udførlig rejseplan for turen, men overordnet er planen for alle klasser: <ul style="list-style-type: none"> • Afrejse fra København kl. 10.00 med bus. • Hjemrejse den følgende dag ca. kl. 12.00 Ank. til København ca. kl. 14.00	Der må IKKE medbringes alkohol på hytteturen. Det vil være naturligt, at bruge hytteturen til del af den sociale intro (fx samtaler om klasserumskultur etc.), præsentation af Mentorordning samt forberedelse af skolens fødselsdag/introfest. Se oversigt over hytteture
Tirsdag		Almindeligt skema	

19.8			
Onsdag 20.8		Hyttetur 1w + 1z Andre klasser almindeligt skema	
Torsdag 21.8		Hyttetur 1w + 1z Hyttetur 1b + 1x Andre klasser almindeligt skema	
Fredag 22.8		Hyttetur 1b + 1x Andre klasser almindeligt skema	
Uge 35	25.8	Hyttetur 1c + 1y Andre klasser almindeligt skema	
	26.8	Hyttetur 1c + 1y Hyttetur 1a Andre klasser almindeligt skema	
	27.8	Hyttetur 1a Andre klasser almindeligt skema	
	27.8- 29.8	Fotografering Officiel fotografering til klassebillede og studiekort Der kommer dato og tidspunkt for fotografering umiddelbart efter skolestart	
	29.8	Introfest på skolens fødselsdag De nye 1g.ere spiser I klasseværelset m. teamlærere og introelever, 2. og 3g'ere kommer senere på aftenen Planlægning af mad kan foregå på hytteturen	
18.00- 18.30	Introfest Borddækning i egen klasse med teamet	Der må IKKE medbringes øl, vin eller spiritus Duge, bestik og tallerkner hentes i køkkenet.	
18.30- 19.30	Fællesspisning i klassen med teamet – klassen sørger selv for buffet	Husk at lave en liste, hvor eleverne kan skrive, hvilken ret, de tager med. Der kan købes øl, vand og vin	
19.30- 20.00	Oprydning i klasserne Teamlærerne bedes hjælpe med, at alt kommer væk fra klasselokalerne og ned i i festudvalgets garderobe. Hovedbygningen bliver aflåst		
20.00- 21.00	Festen åbnes for resten af skolen Det hele slutter kl. 00.30		
21.00	DJ i salen		

Uge 36	1.9	Idrætsdag Hele dagen er afsat til idrætsaktiviteter for alle 1.g elever i DGI-byen.	HUSK I GOD TID at minde eleverne om at medbringe indendørs idrætstøj, indendørssko og svømmetøj. Husk endvidere stor madpakke, vandflaske og 20 kr. til skab.
	3.9	Første møde mellem 1g-elever og mentor (nærmere information følger)	
Uge 37	9.9	Bogstavmiddag w-klasser	
	11.9	Bogstavmiddag x-klasser	
Uge 38	16.9	Forældremøde med elever (aften)	
	17.9	Bogstavmiddag a-klasser	
	18.9	Bogstavmiddag c-klasser	
Uge 39	22.9	Bogstavmiddag b-klasser	
	24.9	Bogstavmiddag y-klasser	
	25.9	Bogstavmiddag z-klasser	
Uge 41	10.10	Temadag for 1.g-klasserne "Opdragelse til demokrati" under OD. (Rollespil).	

2.2 Oversigt over introelever

Introelever for 1a

Christina, 2a
Mathilde H, 2a
Cecilie H., 3a
Kasper L., 3.a

Introelever for 1b

Laura K., 2b
Asbjørn, 2b
Anne, 3b
Rasmus N., 3b

Introelever for 1c

Anne Sofie, 2c
Lui, 2c
Elin, 3c
Mads, 3c

Introelever for 1w

Mads F. L., 2w
Julie, 2w
Mathias, 3w
Christina, 3w

Introelever for 1x

Holger, 2x
Cecilie B. L., 2x
Jeppe, 3x
Sophie Therese, 3x

Introelever for 1y

Roxanna, 2y
Aryan, 2y
Ida M., 3y
Lau, 3y

Introelever for 1z

Emil, 2z
Nanna, 2z
Mathias, 3z
Signe L., 3z

2.3 Oversigt over hytteture

Bemærk, at alle klasser hentes med bus på Rysensteen og køres direkte til hytterne og dagen efter hentes og køres tilbage til skolen. Hytteturene afvikles efter følgende program:

Onsdag d. 20. august: 1w til Kirsebo og 1z til Wressel

Afrejse 20. august kl. 10 fra Rysensteen Gymnasium med bus direkte til Sverige, Ankomst Kirsebo ca. kl. 10.45 og Wressel ca. kl. 11.30

Hjemrejse 21. august ca. kl. 11 fra Kirsebo og kl. 11.45 fra Wressel

Ankomst Rysensteen ca. kl. 13.30

Torsdag d. 21. august: 1b til Kirsebo og 1x til Wressel

Afrejse 21. august kl. 10 fra Rysensteen Gymnasium med bus direkte til Sverige, Ankomst Kirsebo ca. kl. 10.45 og Wressel ca. kl. 11.30

Hjemrejse 22. august ca. kl. 11 fra Kirsebo og kl. 11.45 fra Wressel.

Ankomst Rysensteen ca. kl. 13.30

Mandag d. 25. august 1c til Kirsebo og 1y til Wressel

Afrejse 25. august kl. 10 fra Rysensteen Gymnasium med bus direkte til Sverige, Ankomst Kirsebo ca. kl. 10.45 og Wressel ca. kl. 11.30

Hjemrejse 26. august ca. kl. 11 fra Kirsebo og kl. 11.45 fra Wressel og ankomst Rysensteen ca. kl. 13.30

Tirsdag d. 26. august 1.a til Kirsebo

Afrejse 26. august kl. 10 fra Rysensteen Gymnasium med bus direkte til Sverige, Ankomst Kirsebo ca. kl. 10.45

Hjemrejse 27. august ca. kl. 11 fra Kirsebo og ankomst Rysensteen ca. kl. 12.30

Generelle oplysninger:

- Hver klasse får 1200 kr. til mad, dvs. middag om aftenen og morgenmad. Alt skal medbringes hjemmefra, da der er meget langt til butik. Det er mest praktisk at eleverne har madpakke med til frokost første dag.
- Det er spejderhyttestandard, så der skal medbringes soveposer.
- De medfølgende lærere får udleveret de særlige instruktioner, der gælder for den respektive hytte samt et kort over området. Værdispillet er også vedlagt.
- Ordens- og alkoholpolitik: Ud over Rysensteens ordensregler gælder at der ikke må medbringes alkohol under nogen form til hytterne.
- De to første klasser i hver hytte får en kasse indeholdende: en førstehjælpskasse, 15 viskestykker, 30 ruller toiletpapir, Opvaskemiddel, rengøringsmiddel, håndsæbe, 10 karklude, 6 gulvklude med til den respektive hytte– 1a og 1y (de to sidste klasser i den respektive hytte) bedes tage den med hjem igen.
- Nyttige telefonnumre: Nødnummer er som i Danmark: 112. I kan altid få fat på Klaus på 26129872 (hvis I ringer fra Sverige skal der først tages 0045)
- Giv eleverne et program med hjem med oplysninger om rejsemål, tidspunkter, turens program og ”ordensregler” herunder alkoholpolitik.

2.4 Udkast til brev om hyttetur

Rysensteen Gymnasium, dato

Til eleverne i 1. ? og deres forældre

Skolen arrangerer hytteture for samtlige 1g klasser som led i introduktionen til gymnasiet. Hytteturene er alle skemalagt i uge 34 som to-dages ture med én overnatning. Normalt deltager to af de tre teamlærere i hytteturen. To klasser er af sted samtidig, i hver sin hytte i Skåne, i Kirsebo tæt ved Sturup Airport og Wressel ved Vombsjön.

Telefonnr. Til hytterne; Kirsebo +46 40500194 , til Wressel : +46 4663139.

Det er spejderhyttestandard, så der skal medbringes soveposer.

Hver klasse får 1000 kr. til mad, dvs. middag om aftenen og morgenmad. Alt skal medbringes hjemmefra., da der er meget langt til butik. Det er mest praktisk at eleverne har madpakke med til frokost første dag.

Ordens- og alkoholpolitik: Ud over Rysensteens ordensregler gælder at der ikke må medbringes øl eller anden alkohol under nogen form til hytterne.

Program :

Afrejse fra København kl. 10 med bus.

.....
.....

Hjemrejse den følgende dag hjemrejse ca. kl. 12 med bus. Ankomst til København ca. kl. 14.

Huskeliste:

- Madpakke til frokost første dag
- Sovepose
- Lagen til at lægge på madrassen
- Evt. hovedpude
- Håndklæde og toiletsager
- Regntøj og praktisk fodtøj
- ”At Lære”
- Papir og skriveredskaber

3. Almen studieforbereelse 1 – 3g

3.1 Beskrivelse af AT

I 1g består Almen studieforbereelse af i alt tre AT-forløb. To af disse (*AT1/Robotter og AT2/Kroppen i tykt og tyndt*) er ens for alle klasser, mens det sidste forløb, AT-3, planlægges af et antal af klassens lærere. I 2g er der to AT-forløb, AT-4 og AT-5 samt en terminsprøve, mens der i 3g er et AT-forløb, AT6, samt den afsluttende eksamen jf. oversigtskemaet på s. 40. På s. 41 er der endvidere et skema over timefordelinger til de enkelte projekter.

I hvert forløb arbejdes der med de mål, der er beskrevet i skemaerne (s. 20-22) - både i AT-timer og i de særfaglige timer. Det er teamets opgave at koordinere dette arbejde med klassens øvrige lærere. **Hvert forløb skal have et introducerende modul**, hvor målene og planerne for forløbet fremlægges, herunder evalueringskriterierne. Alle teams er forpligtede til at udlevere en samlet plan over forløb, produktkrav og evalueringskriterier ved forløbets start.

I løbet af 1g gøres eleverne fortrolige med problemformulering og synopsis som forberedelse til den mundtlige årsprøve i 1g (på baggrund af AT3), terminsprøven i AT i 2.g og til den endelige eksamen i AT i 3g (se materiale om problemformulering og synopsis i Fronter).

De tre hovedområder skal være repræsenteret på hvert klassetrin, også selv om klassen f.eks. ikke har samfundsfag i 2g eller et naturvidenskabeligt fag i 3g.

Et fag kan indgå i et AT-projekt, selv om holdet ikke som helhed har faget. Endelig gælder det fortsat, at emnet skal have potentiale til, at flere fakulteter kan bidrage til et samarbejde; dog er der ikke specifikke krav om, at samtlige projekter i studieretningsforløbet skal gå på tværs af fakulteterne.

Evalueringen af AT efter 2.g

I slutningen af 4. semester gennemføres en terminsprøve i AT på baggrund af emne og materiale - et såkaldt ressourcerum, f.eks. en tidligere eksamensopgave. Med udgangspunkt i dette ressourcerum vælger eleven to fag fra hvert sit fakultet og udarbejder en synopsis, der danner grundlag for en mundtlig eksamination. Modsat i 3g er valget af de to fag eventuelt begrænset eller givet. Se nedenstående skema om kravene i 2g og AT-vejledningen punkt 4.1.2 for en nærmere beskrivelse af kravene til denne prøve.

Evalueringen af AT efter 3.g

I bekendtgørelsen for almen studieforberedelse står der i punkt 4.2 følgende om den afsluttende prøve:

Medio januar i 3.g udmelder Undervisningsministeriet emne(r), problemstillinger og rammer for fagkombinationer, som det pågældende år skal danne udgangspunkt for den afsluttende prøve. Samtidig hermed offentliggør ministeriet et elektronisk ressourcerum med materiale, der kan fungere som udgangspunkt for arbejdet med emnet.

Eksaminanden vælger en fagkombination med to bærende fag, og skolen udpeger vejleder(e) for den enkelte eksaminand.

Eksaminanden udarbejder en synopsis med udgangspunkt i emnet og inden for den valgte fagkombination.

Senest 1. marts afleveres en synopsis af et omfang på 3-5 sider. Studierapport og synopsis sendes til censor.

Synopsen skal indeholde:

- En forside med angivelse af: Overordnet emne (f.eks. "Fremtiden"), underordnet emne (f.eks. "Martin Luther Kings taler"), opgave (fx A eller B), fag, fakulteter og de to vejlederes navne*
- problemformulering*
- oversigt over de væsentligste problemstillinger, der er arbejdet med*
- en præcisering af de væsentligste konklusioner*
- oversigt over, hvilke metoder der er relevante i arbejdet med problemstillingerne*
- en samlet konklusion, herunder eventuelt formulering af spørgsmål til videre arbejde*
- litteraturliste*
- en perspektivering til problemstillinger fra studierapporten.*

Der afholdes en individuel mundtlig prøve, som består af en præsentation af og uddybende dialog om synopsen. Med udgangspunkt i synopsen skal prøven desuden indeholde en dialog om problemstillinger fra elevens samlede forløb i almen studieforberedelse.

Eksaminationstiden er 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ingen forberedelsestid.

Ved den mundtlige prøve er der en vejleder og en censor til stede. Disse skal samlet have kompetence inden for den af eksaminanden valgte fagkombination.

3.2 Oversigt over kompetencemål for almen studieforbereelse i 1 - 3g

AT-kompetencemål for 1g

AT-faglige mål i 1g	Studieforberedende mål – herunder formidling og produktformer	Almendannende og sociale mål	AT-moduler	Produktkrav
<ul style="list-style-type: none"> • Grundlæggende kendskab til problemformulering som grundlag for projektarbejde. At kunne stille spørgsmål på alle taksonomiske niveauer. • Grundlæggende kendskab til synopsisbegrebet. Eventuel brug af synopsis ved mundtlig prøve 	<ul style="list-style-type: none"> • Informationssøgning • Formidling • IT • Forskellige arbejdsformer • Udarbejde og præsentere en problemformulering 	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbejdsevne • Ansvarlighed • Koncentrationsevne • Selvstændighed • Evne til at arbejde målrettet 	50	AT-1: rapport AT-2: problemformulering og mundtlig fremlæggelse AT-3: synopsis

AT-kompetencemål for 2g

AT-faglige mål i 2g	Studieforberedende mål – herunder formidling og produktformer	Almendannende og sociale mål	AT-moduler	Produktkrav
<ul style="list-style-type: none"> • Anvende viden fra forskellige fag og hovedområder • Anvende relevante metoder fra forskellige fag og hovedområder • Demonstrere kendskab til de enkelte fags muligheder og begrænsninger • Redegøre for nogle betydningsfulde videnskabelige teorier samt kunstneriske, videnskabelige og teknologiske nybrud • Demonstrere forståelse af videnskabelig tankegang 	<ul style="list-style-type: none"> • Udarbejde synopsis på baggrund af udleveret tekstmateriale • Præsentere synopsis ved et mundtligt oplæg 	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbejdsevne • Ansvarlighed • Koncentrationsevne • Selvstændighed • Kritisk sans • Evne til at arbejde målrettet 	62	<ul style="list-style-type: none"> • Evt. fremlæggelse i forbindelse med studierejseprojekt • Synopsis ved AT-5 og terminsprøven i AT

<ul style="list-style-type: none"> • Påpege hvorledes et givet emne indgår i en større historisk og/eller nutidig sammenhæng • Strukturere og formidle et fagligt stof 				
--	--	--	--	--

AT-kompetencemål for 3g

AT-faglige mål i 3g	Studieforberedende mål – herunder formidling og produktformer	Almendannende og sociale mål	AT-moduler	Produktkrav
<ul style="list-style-type: none"> • Opnå viden om et emne ved at kombinere flere forskellige fag og faglige hovedområder • Anvende forskellige metoder til at belyse et komplekst problem • Opfatte enkeltfaglig viden som bidrag til en sammenhængende verdensforståelse • Vurdere hvorledes et givet emne indgår i større historiske og/eller nutidige sammenhænge • Vurdere forskellige fags og faglige metoders muligheder og begrænsninger • Anvende indsigt i elementær videnskabsteori og videnskabelige ræsonnementer og kunne udnytte det til at formulere og reflektere over problemstillinger af enkeltfaglig, flerfaglig og fællesfaglig karakter. 	<ul style="list-style-type: none"> • Udarbejde synopsis på baggrund af udleveret tekstmateriale • Præsentere synopsis ved et mundtligt oplæg, herunder at: <ul style="list-style-type: none"> ○ Redegøre for centrale begreber og teorier ○ Argumentere for konklusioner på baggrund af det anvendte materiale ○ Perspektivere til andre problemstillinger i studierapporten 	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbejdsevne • Ansvarlighed • Koncentrationsevne • Selvstændighed • Kritisk sans • Evne til at arbejde målrettet 	35	<ul style="list-style-type: none"> • Synopsis i forbindelse med afsluttende eksamen i AT

4. Fælles AT-forløb i 1g

4.1 Forløb 1: Robotter

Formålet med første forløb er, at eleverne skal kvalificere gruppearbejdet som arbejdsform og tage ansvar i forhold til egen indsats i undervisningen. Forløbet er endvidere en introduktion til naturvidenskabelig og samfundsvidenskabelig metode.

Der arbejdes problemorienteret og projektorganiseret og med både åbne og lukkede problemstillinger.

Rent metodisk er forløbet godt til at illustrere forskellene på den naturvidenskabelige og den samfundsvidenskabelige metode.

Disse videnskabsteoretiske og metodiske elementer kan inddrages i forløbet:

- Variabelkontrol og modeller
- Reduktionisme: Et kompliceret problem nedbrydes i overskuelige enkeltdele
- Induktiv og deduktiv metode: I det praktiske arbejde med at programmere robotterne burde det starte med en ide/teori men ender ofte med induktiv 'trial and error' – mens den samfundsvidenskabelige tilgang er tydeligt deduktiv med indlæring af teoretiske begreber om gruppedynamik der anvendes på empirien (gruppearbejdet)
- En tydelig sondring mellem empiri og teori – og dermed også en tydeliggørelse af det analytiske niveau som det der sker, når teorien møder empirien
- Samfundsfaglig metode og videnskabsteori der spænder meget vidt fra det bløde fænomenologiske og kvalitative, som lægger sig op af den humanistiske tilgang, til det hårde og mere positivistisk inspirerede kvantitative, der lægger sig op af den naturvidenskabelige tilgang. Eleverne arbejder i forbindelse med analysen af gruppearbejdet med en kvalitativ form for deltagerobservation – og det lægger op til at diskutere hvad videnskab egentlig er - herunder at problematisere elevernes ofte meget positivistisk inspirerede objektive videnskabsideal.

Deltagere: Naturvidenskab og samfundsvidenskab (matematik, fysik, samfundsfag). I alt 15 moduler fordelt som følger:

Matematik	4 moduler (3 moduler læses med dobbeltlærer)
Fysik	4 moduler (3 moduler læses med dobbeltlærer)
Samfundsfag	6 moduler

Indhold:

- Robolabforløb
- Mikrosociologisk forløb i samfundsfag, hvor analyse af eget gruppearbejde i Robolab indgår
- Metodiske og videnskabsteoretiske begreber
- Forskellen på robotter og mennesker (kunstig intelligens, neurale netværk osv.) herunder videoklip fra DR2 2. sektion om de etiske perspektiver - <http://www.dr.dk/DR2/2sektion/2007/04/27132649.htm>

Produkt: En rapport som indeholder:

- En redegørelse for robolabforløbet med refleksioner over deres tilgang til at løse problemerne – herunder overvejelser over induktive og deduktive elementer
- En analyse af de gruppedynamiske processer i forbindelse med opgaveløsningen

Mål i første forløb:

Faglige mål	Mellemfaglige mål	Studieforberedende mål	Almendannende og sociale mål
<ul style="list-style-type: none"> • Kendskab til de enkelte fags metode 	<ul style="list-style-type: none"> • Grundlæggende kendskab til forskellene mellem fag og fakulteter. 	<ul style="list-style-type: none"> • Introduktion til forskellige arbejdsformer herunder gruppearbejde og problemorienteret og projektor organiseret arbejdsform (At lære:s.22-29) 	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbejdsevne • Ansvarlighed • Koncentrationsevne

Evaluering: Grupperne får skriftlig feedback på rapporten fra de involverede lærere. Teamet evaluerer, f.eks. ved spørgeskema, forløbet og specielt de studieforberedende mål.

4.2 Forløb 2: Kroppen i tykt og tyndt

Materiale udarbejdes i forbindelse med den førstkommende pædagogiske dag i det nye skoleår.

5. Plan for de fælles AT-forløb i 1g (bilag)

5.1 AT-forløb 1: Robotter

Dette forløb består af 2 dele:

- en naturvidenskabelig del, hvor man i grupper bygger og programmerer en robot og diskuterer forskellen på mennesker og robotter
- en samfundsvidenskabelig del, hvor man iagttager og analyserer sit naturvidenskabelige gruppearbejde som en gruppedynamisk proces ud fra en sociologisk synsvinkel.

Naturvidenskab

Det praktiske robotlab-forløb tænkes afholdt over 6 moduler, som ligger som enkelt eller dobbeltmoduler i løbet af en enkelt uge. Der er dobbeltlærer på alle moduler. I løbet af disse 6 moduler har man efter en kort introduktion 3 små forløb med afsluttende konkurrence.

Disse forløb kunne være:

1. ”Kør 1 meter” efterfulgt af ”kør x meter”.
2. Kør til kant 4 gange. Der køres til alle 4 kanter på et rektangulært bord. Det er et krav at der anvendes løkkestruktur.
3. Friere opgave.

Eleverne arbejder i 4-mandsgrupper, som med fordel kan være kønsopdelte.

Der afleveres dagbog hver dag, hvor byggeproces, programmering og gruppearbejde kommenteres. Det er vigtigt, at eleverne redegør for hvordan robotten skabes gennem gentagne afprøvninger, hvor den opnåede viden om robotten analyseres og bruges til videreudvikling/forbedringer, der så igen afprøves. Dvs. en iterativ proces, hvor både deduktive og induktive metoder anvendes. Disse begreber bør være introduceret på forhånd af matematiklæreren. Der er krav om kommenterede ”programbilleder” og billeder af robotter og gruppen. Filer mm. lægges i Fronter, som eleverne således bliver fortrolige med i løbet af forløbet. Dagbogen kommenteres løbende af lærerne, ligeledes i Fronter.

Desuden rejses spørgsmålet om forskellen på mennesker og robotter – der kan læses artikler af Henrik Hautop Lund (<http://www.mip.sdu.dk/~hhl/news.html>) og ses 27 minutters video fra DR2 2. sektion: <http://www.dr.dk/DR2/2sektion/2007/04/27132649.htm>

Produkt: Efter forløbet omskrives dagbøgerne til en sammenhængende rapport, der ikke er inddelt efter dage, men efter de 3 forløb. Det er vigtigt at både konstruktioner, programmer og metoder kommenteres og evalueres i rapporten.

Samfundsfag

Samfundsfag fokuserer på robotlab som en gruppedynamisk proces og læser mikrosociologiske teorier efterfulgt af selve robotlabforløbet, hvor eleverne analyserer interaktionen med sociologiske begreber om roller, roledifferentiering, sociale sanktioner osv. Der fokuseres også på konkurrenceelementets betydning for gruppedynamikken.

Endvidere introduceres eleverne for både kvantitative og kvalitative metoder og styrker og svagheder ved disse. Deltagerobservation gennemgås som et eksempel på en kvalitativ metode – og det problematiseres hvad videnskab egentlig er.

Forslag til tekster: Gjørund og Huseby, "Socialpsykologisk grundbog", Malling Beck 2005; 9-15, 22-26, 30, 34-38

Desuden er det oplagt at siderne 22-29 fra "At lære" læses i samfundsfag i forbindelse med den teoretiske gennemgang.

Produkt: I rapporten analyserer man sit eget gruppearbejde ud fra teorierne.

Evaluerings: Skriftlig tilbagemelding på rapporten med karakter. Evaluering af gruppearbejdet.

5.2 AT-forløb 2: Kroppen i tykt og tyndt (bilag)

Materiale udarbejdes i forbindelse med den førstkommende pædagogiske dag i det nye skoleår.

6. Retorik

Alle 1.g elever får et lille kursus i retorik, som indgår i AT i grundforløbet med 5 moduler. Eleverne introduceres til grundlæggende begreber i retorisk analyse.

De bliver præsenteret for **Ciceros retoriske pentagram**, som er en model, der afdækker kommunikationssituationen (afsender, modtager, emne, sprog og situation/medie).

De bliver præsenteret for **Toulmins argumentationsmodel** med elementerne påstand, belæg, hjemmel, rygdækning, gendrivelse og styrkemarkør. Toulmins model kan bruges til retorisk analyse (altså til at analysere tekster og taler som vil overbevise, men ikke til strengt logisk argumentation). Derudover introduceres de for **appelformerne etos** (troværdighed), **logos** (fornuft) og **patos** (følelser), som også har argumentationsværdi.

Endelig bliver de præsenteret for **retorikkens fem discipliner**, som handler om opbygningen af en tale, et oplæg, et foredrag osv. De fem elementer er inventio (hvordan finder og fokuserer man sit stof), dispositio (hvordan disponerer man sit stof – appellerende og tematiserende indledning, argumenterende hovedafsnit og konklusion som knytter tilbage til indledningen), elocutio (sproget), memoria (hvordan husker man – det gør man med små sedler) og actio (kropssprog)

Afsluttende holder eleverne taler om et emne, som de mener 'det bør gøres noget ved'. Talen skal appellere til målgruppen, den skal være argumenterende og skal fremføres med overbevisning! I den forbindelse taler vi om konstruktiv respons.

Målet er at eleverne gennem teori og små øvelser bevidstgøres som retorikkens betydning for overbevisende kommunikation.

Plan for Almen sprogforståelse 2008

Vigtige bemærkninger til planen:

- Dansk, engelsk og 2. sprog skal afgive 10 moduler hver til forløbet.
- Første halve modul af introduktionen skal placeres i engelsk og inden tirsdag den 2. sept, hvor der i 2. modul er et foredrag om sprog for alle 1.g'ere ved professor Per Anker Jensen, Handelshøjskolen. Dette foredrag udgør for alle klasser 2. modul af introduktionen.
- Administrationen skemalægger hele forløbet, så det på skemaet fremgår hvilke moduler der skal bruges på AP.
- Materialet ligger i fronter i rummet *Lærerværelse - Almen Sprogforståelse – Arkiv – AP 2008*.

			Dansk, engelsk, 2. fremmed-sprog	Latin	
Uge	Område og antal moduler	Faglige mål (fra læreplan)	Kernestof (fra læreplan)	Kernestof (fra læreplan)	Evaluering
33-36 Uge 33 Tirs. 02.09., 2. modul	<p><u>Introduktion til det samlede forløb:</u> Hvad er sprog? Sprog som praksis, struktur og begreber.</p> <p><u>1.modul (et halvt engelskmodul):</u> Gennemgang af plan for hele AP-forløb og dokumentet: <i>AP – En kort beskrivelse af det samlede forløb</i>. Grundig gennemgang af evalueringen af gram., latin/europæisk sproghistorie og pragmatik samt det samlede forløb (se under de enkelte områder og oversigt nederst). Desuden en kort introduktion til foredraget i 2. modul.</p> <p>Der skemalægges et helt modul, men engelsklæreren bruger halvdelen på ap og halvdelen på engelsk.</p> <p><u>2. modul:</u> Foredrag for alle 1.g'ere ved Per Anker Jensen, Handelshøjskolen.</p> <p>I alt 1,5 engelskmodul</p> <p>Begge moduler skal placeres i engelsk, så engelsklæreren kan være til stede under foredraget og lave en kort opfølgning på det i den efterfølgende engelsktid, dvs. høre hvad eleverne har fået ud af det og svare på evt. spørgsmål.</p> <p>Til skemalægger: Der skal være et engelskmodul kort tid efter foredraget.</p>				.
36-38 (Efter intro)	<p><u>Grammatik:</u></p> <p>2. fremmedsprog: 6 moduler.</p>	Redegøre for sprogets kategorier og	Grammatisk terminologi og analysefærdig-		Screening i grammatik i

<p>(2 moduler pr. uge)</p>	<p>Forløbet starter med en screening, der rettes efter retteark og gives tilbage med karakter hurtigst muligt. Derefter gennemgås kap. 1, 2 og 3 i Almen Grammatik, der udleveres til eleverne. Men kan evt. inddrage VISL, men der er ingen ekstralærer. Der inddrages så vidt muligt relevante øvelser på det pågældende fremmedsprog.</p> <p>Efter gennemgang af kap. 1-3 får eleverne den afsluttende test (2a og b). Screening og 2a sammenlignes for at måle udvikling og resultatet videregives både til elever og PUK med henblik på senere evaluering af forløbet. Resultatet af 2b, der tester elevernes færdigheder i det nye stof, videregives også både til elever og PUK.</p>	<p>anvende en præcis terminologi herom.</p> <p>Gennemføre en syntaktisk analyse af en sætning.</p> <p>Belyse forskelle mellem de sprog, de møder i gymnasiet.</p>	<p>hed.</p> <p>(2. fremmedsprog)</p>		<p>1. modul.</p> <p>Rettes og gives tilbage med karakter af 2. sproglærer.</p> <p>Afsluttende test i grammatik: 2a (tester eleverne i det samme som screening) og 2b (tester eleverne i det nye stof). 2a og b rettes efter retteark og gives tilbage af 2. sproglærer med karakterer for 2a og 2b hver for sig.</p>
<p>38-45 (almen gram og lat overlapper i uge 37, sidste modul lat senest ons 31.10)</p>	<p><u>Latin og europæisk sproghistorie:</u></p> <p>Latin: 9 moduler.</p> <p>Latinlæreren skal så vidt muligt sørge for, at der er sammenhæng med de andre dele af AP.</p>	<p>Anvende deres viden om latin og sproghistorie til at redegøre for ordforråd og forskellige former for orddannelse i typiske eksempler fra dansk og de sprog, de møder i gymnasiet.</p> <p>Anvende deres viden om latin og andre sprog til at belyse sammenhænge mellem sprog og kultur.</p>		<p>Grammatisk terminologi og analysefærdighed.</p> <p>Forholdet mellem kasus og ledstilling, morfologi, analytisk-syntetisk sprog.</p> <p>Orddannelse i sproghistorisk sammenhæng (etymologi, herunder stammer og affikser).</p> <p>Græsk i latin og latin i de moderne europæiske sprog, herunder videnskabsprog.</p> <p>Sprog og</p>	<p>Test.</p>

				kultur, herunder domæner, bevidsthedshistorie kulturbetingsbetingsindhold, oversættelsesproblematik.	
45 (Efter latin, dvs. 1. eller 2.11)	Opsamling: et halvt engelskmodul: For at fremme elevernes overblik over det samlede AP-forløb laves en opsamling af de områder, de har været igennem indtil nu. Engelsklæreren minder eleverne om planen for resten af forløbet og der påvises sammenhænge mellem de forskellige områder, hvor det er muligt. Der skemalægges et helt modul, men engelsklæreren bruger halvdelen på ap og halvdelen på engelsk.				
46 (Efter opsamling i engelskmodul)	<u>Dansk sproghistorie:</u> Dansk: 2 moduler	Øge elevernes bevidsthed om dansks placering i en større sproghistorisk sammenhæng.		Orddannelse i sproghistorisk sammenhæng, etymologi, herunder stammer og affikser. Sprog og kultur, herunder domæner, kulturbetingsbetingsindhold.	
47 (Efter dansk sproghistorie)	<u>Sociolingvistik:</u> Dansk: 3 moduler	Anvende viden om sprognormer til at begå sig i national og international sammenhæng.	Sociolingvistik, herunder standard og variation, norm og individualitet, sprog og nationalitet, sprog i globaliseringens tidsalder.		
48-49 (Efter sociolingvistik)	<u>Pragmatik:</u> Engelsk: 5 moduler	Anvende viden om sproglige genrer og sproghandlinger samt viden om sprogets indholds- og udtrykssider til at udtrykke sig adækvat	Sproglig praksis, herunder tale og skrift, udtryks- og indholdsside.		Rollespil (gruppe), se ark med retningslinjer. Rettes og gives tilbage med karakter af engelsklærer.

50	<u>Læringsstrategier:</u> 2. fremmedsprog: 2 moduler.	Anvende forskellige strategier til indlæring af fremmedsprog.	Sprog i læringssammenhæng. Sproglige læringsstrategier og sprogsyn.		
51	<u>Afsluttende test i samlet AP-forløb:</u> Engelsk: 1 modul (edb-lokale).				Afsluttende multiple choice test i samlet AP-forløb med spørgsmål til de forskellige delområder. Udgør samlet karakter for AP-forløbet. Uddeles af engelsklæreren.

Eleverne får inden jul et bevis for gennemførelse af ap-forløbet med én samlet karakter, som engelsklæreren taster ind i lectio.

7.1 AP - En kort beskrivelse af det samlede forløb

Almen sprogforståelse er et forløb på 30 moduler i grundforløbet, der har til formål at forbedre elevernes sproglige analysefærdigheder (fx i grammatik) og øge deres sproglige bevidsthed. Tanken er, at eleverne i løbet af de 30 moduler skal få et indtryk af, hvad sprog er og hvordan man kan arbejde med sprog. Det sker i et samarbejde mellem de sprogfag, de har, dvs. dansk, engelsk og 2. sprog (fransk, spansk eller tysk). Desuden indgår der et forløb i latin, der fylder ca. 1/3 af det samlede forløb.

Der arbejdes i AP med forskellige områder af sprogvidenskaben: grammatik, sproghistorie, sociolingvistik og pragmatik (sproghandlinger), men det er vigtigt at understrege, at det kun er en introduktion til de forskellige områder, og at arbejdet med dem skal fortsætte i sprogfagene efter grundforløbet.

For at sikre sammenhæng i forløbet er der en tovholder (engelsklæreren), som skal sørge for, at mål, plan og evaluering for det samlede forløb bliver gennemgået i starten af forløbet og undervejs.

AP består af flg. elementer:

1. Introduktion
2. Grammatik
3. Latin og europæisk sproghistorie
4. Opsamling sammen med engelsklærer
5. Dansk sproghistorie
6. Sociolingvistik
7. Pragmatik/sproghandlinger
8. Læringsstrategier
9. Afsluttende test for det samlede AP-forløb

Evaluering:

Der evalueres undervejs i forløbet inden for de tre største områder: almen grammatik, latin og pragmatik. AP afsluttes med en multiple choice test, der tester i alle dele af det samlede forløb og det er karakteren for denne afsluttende test alene, der udgør karakteren for det samlede forløb.

1. Introduktion

1. modul (et halvt engelskmodul):

Engelsklæreren, der er tovholder for AP, gennemgår *Plan for AP-forløb* og *En kort beskrivelse af det samlede AP-forløb*. Desuden forklarer han, hvordan evalueringen foregår: evaluering af grammatik, latin/europæisk sproghistorie og pragmatik undervejs og evaluering af det samlede forløb til sidst. Endelig introducerer engelsklæreren kort til foredraget i 2. modul.

2. modul (engelsk):

Alle 1.g'er og deres engelsklærere deltager i foredrag om sprog ved Per Anker Jensen, Handelshøjskolen. Foredraget handler bl.a. om sprogudvikling: hvordan er sproget kommet ind i hjernen? Ordene og verden: hvordan beskriver vi verden med ord? Ord og begreb: hvad betegner fx ordet *fugl*? Ordene i hjernen: hvordan er ordene lagret? Hvor mange og hvor lange ord er der i sproget? Sprog og dialekter og Sprog og magt.

I det efterfølgende engelskmodul laves en kort opfølgning: Hvad har eleverne fået ud af foredraget? Hvilke spørgsmål er opstået?

2. Almen grammatik

I seks moduler bliver en del af de fælles grammatiske begreber gennemgået, som bruges i sprogundervisningen generelt. Der indlæres fælles latinske betegnelser, som sproglærerne i de forskellige sprog skal kunne benytte i undervisningen, efter at de er blevet defineret i almen grammatik.

Der udleveres et hæfte med definitioner, forklaringer og øvelser til det gennemgåede stof.

- Ordklasser gennemgås med henblik på bestemmelse og bøjning af ordene på diverse sprog.
- Sætningsled gennemgås med henblik på rigtig analyse, tegnsætning og beskrivelse af ligheder og forskelle i sprogenes sætningsstruktur.
- Udsagnsordenes former gennemgås med henblik på dannelse af sammensatte udsagnsled og ordstilling.

Almen grammatik indledes med en *screening* af forkundskaber og afsluttes med en *test 2a*, der tester det samme som screeningen for at måle udvikling, og en *test 2b*, der tester i nyt stof.

3. Latin og europæisk sproghistorie.

Latin er et sprog, der oprindeligt blev talt fra ca. 800 f. Kr. til ca. 500 e. Kr. i Rom i området Latium i Italien. I løbet af århundrederne erobrede Rom hele middelhavsområdet, Gallien, Balkan, England m.m. Latin blev ikke blot herrefolkets administrationssprog, men fungerede også som kulturformidler. Den græske kultur fik afgørende indflydelse på romernes opfattelse af dannelse, kunst, litteratur, filosofi og videnskab. Latin blev formidlings sproget – og via latin blev hele denne kulturrigdom spredt til rigets fjerneste egne.

Med kristendommens sejrsgang blev latin både Europas religiøse sprog og – efter Romerriget sammenbrud – videnskabssproget, da enhver form for uddannelse og forskning kom til at foregå inden for kirken og i klostrene.

I renæssancen i det 15. og 16. århundrede opstod der en fornyet interesse for antikken; men samtidig begyndte man at anvende lokalsprogene. I 1700-tallet var fransk det dominerende sprog, der brugtes overalt i Europa, og fra slutningen af 1700-tallet og indtil 1. verdenskrig var tysk det mest anvendte sprog i europæisk sammenhæng. Først med verdenskrigene og den øgede amerikanske politiske og økonomiske magtposition er engelsk blevet et verdenssprog, som for tiden fortrænger andre tidligere verdenssprog.

Latin.

Via læsning af korte og lette tekster vil der blive givet en kort indføring i det latinske sprog. Der gennemgås basal grammatik, der oversættes og analyseres, der kommer ind på forskelle på latin og dansk/ andre sprog og der arbejdes med sammenhængen mellem sprog og kultur også i et senere europæisk perspektiv.

Europæisk sproghistorie.

I en lang række af de områder, der havde været underlagt Romerriget, udviklede der sig i løbet af middelalderen en række nye sprog med rod i latin, de såkaldte *romanske* sprog, fx fransk, spansk, italiensk, portugisisk og rumænsk. I andre områder, fx England, forsvandt latin som talesprog ved romernes tilbagetrækning; men ved den franske Vilhelms erobring af England i 1066 kom der igen en kraftig påvirkning af engelsk fra et romansk sprog.

I sproghistorien vil beskæftige os med forskellige former for påvirkningen fra latin, i den forbindelse kommer eleverne ind på fremmedord, låneord, orddannelse, interlatin, sprogdomæner, slægtskab mellem sprog.

Latin og europæisk sproghistorie udgør i alt ni moduler og afsluttes med en test.

4. Opsamling undervejs

Et halvt engelskmodul efter efterårsferien:

Sammen med engelsklæreren taler eleverne om hvilke områder de har været igennem indtil nu og hvilke områder de skal i gang med. Lærere og elever forsøger i fællesskab at trække tråde mellem de forskellige områder.

5. Dansk sproghistorie:

Sproget har udviklet sig gennem tiden – og hele tiden i dialog med andre sprog. Derfor kan man tale om forskellige varianter af dansk fra forskellige tidspunkter i historien, fx oldnordisk, gammeldansk og nydansk.

I forløbet med sproghistorie i dansk lærer eleverne at placere dansk på det sproglige verdenskort. Desuden bliver de præsenteret for eksempler på andre sprog, fx latin, engelsk og tysk, i det danske sprog.

I forløbet vil der også indgå teksteksempler på dansk fra forskellige perioder med det formål at belyse ændringer i sproglige udtryk og strukturer over tid.

Forløbet strækker sig over to moduler.

6. Sociolingvistik:

Social variation i sproget er afhængig af sprogbrugeren. Forskellige sprogbrugere taler hver deres variant af sproget, som er præget af et bestemt tidspunkt i sproghistorien, et bestemt dialekt område og en bestemt social gruppering.

I forløbet med sociolingvistik præsenteres eleverne for overbegreber som standardsprog og variation og herunder gruppesprog, sprog og køn (generalekt), ungdomssprog (kronolekt), samt sprog i en globaliseringstid, herunder domænetab og nydannelser.

Der introduceres endvidere til søgeværktøjer (tekstkorpora) som kan hjælpe med at finde og ordne eksempler på sprogbrug.

Forløbet strækker sig over tre moduler.

7. Pragmatik (sproghandlinger):

Når vi bruger sproget, er der ofte andet og mere på spil en overførsel af information. Inden for den gren af sprogvidenskaben der hedder pragmatikken, ser man først og fremmest sproget som handlinger; som udtryk for en vilje til at gennemføre en hensigt i en bestemt situation. Den situation sproget bruges i, er derfor helt central i pragmatikken, ligesom relationen mellem de talende. I dette forløb præsenteres pragmatikkens grundlæggende teori, og eleverne skal derefter producere et rollespil på engelsk. En del af arbejdet med rollespillet er den pragmatiske analyse af dialogen.

Rollespillet og analysen vil blive bedømt med en karakter.

Forløbet strækker sig over fem moduler.

8. Læringsstrategier

De to sidste moduler af AP er et mini forløb i læringsstrategier. Det finder sted i 2. fremmedsprog (fransk, spansk eller tysk).

En læringsstrategi er en teknik, der kan anvendes dels i tilegnelsen af et fremmedsprog, dels i anvendelsen af det. Det kan fx være en teknik til at lære nye ord på fremmedsproget (hukommelsesstrategi) eller til at udtrykke noget bestemt på fremmedsproget, selvom man ikke kender det/de ord, man ville bruge på dansk (kompensationsstrategi).

Læringsstrategier er noget man skal arbejde løbende med i alle sprogfag også efter grundforløbet, så det handler i dette korte forløb kun om at give en bevidsthed om de forskellige typer af strategier og arbejde med ganske få eksempler.

9. Afsluttende test for det samlede ap-forløb

Afsluttende multiple choice test i samlet AP-forløb med spørgsmål til de forskellige områder. Bestemmer alene karakter for samlet ap-forløb.

8. Naturvidenskabeligt grundforløb (NV)

Naturvidenskabeligt grundforløb (NV) er en introduktion til de naturvidenskabelige fag, deres fællestræk og deres forskelligheder. NV omfatter de 4 fag biologi, fysik, kemi og naturgeografi. Fagene er fælles om at iagttage og beskrive verden omkring os, og lave teorier ("naturlove") om denne omverden. Rigtigheden af disse teorier kan af- eller bekræftes gennem eksperimenter, der derfor er en central del af de naturvidenskabelige fag. Derfor er eksperimenter også en central del af NV-forløbet. Vi har valgt det overordnede tema *vand*, som hele NV-forløbet omhandler.

Plan over NV

NV-forløbet strækker sig over ca. 40 moduler fra starten af skoleåret indtil november. Først har holdene 2 introduktionsmoduler, hvor strukturen i forløbet gennemgås, hvor de 4 fag introduceres og hvor naturvidenskabelig metode gennemgås. Endelig inddrages nogle sider fra HOT-materialet om naturvidenskabelig tankegang og specielt variabelkontrol.

Efter de to introduktionsmoduler har klasserne ca. 8 moduler i hvert af de 4 fag, med lærere fra hvert af de 4 fag. Fagene er lagt parvis, så man har 2 af fagene først og derefter de 2 andre fag. Fagene samarbejder således parvis og har mulighed for fælles forsøg. I løbet af denne periode arbejder hvert af de 4 fag med temaet vand og der udarbejdes rapporter over nogle af de forsøg, der udføres.

I uge 43 og 44 er alle klasser på ekskursion til Avedøre spildevandscenter (et rensningsanlæg) hvor klasserne dels ser hele rensningsprocessen, dels laver et forsøg med relation hertil. Efter to vejledningsmoduler og 1 undervisningsfri skrive dag afleveres der i uge 46 en samlet større rapport over ekskursionen og det udførte forsøg, hvor elementer af alle 4 fag indgår.

Evaluering

I de følgende uger er alle oppe individuelt til en ca. 10 minutters faglig samtale med én af lærerne. Man ved ikke på forhånd hos hvilken lærer og alle 4 fag indgår i samtalen. Samtalen tager udgangspunkt i den afleverede rapport om ekskursionen og forsøget, og i løbet af samtalen gives også kort feedback på rapporten.

Der gives efter samtalen én karakter, der primært bygger på den afsluttende rapport og samtalen herom, men de tidligere afleverede rapporter og den generelle deltagelse i undervisningen indgår også i en samlet helhedsvurdering af udbyttet af NV-forløbet.

9. Diverse oversigter

9.1 Oversigt over tværfaglige projekter, opgaver og prøver i gymnasietiden

Semester	Opgaver og tværfaglige projekter/forløb	Fokusområder	Produkter/prøver/evaluering
Efterår 1g	<ul style="list-style-type: none"> AT-1 Robotter NV 	<ul style="list-style-type: none"> Gruppearbejde og gruppedynamiske processer At arbejde med eksperimentet som en måde at erkende på 	<ul style="list-style-type: none"> Tværfaglig rapport i grupper Naturvidenskabelig rapport + samtale
	<ul style="list-style-type: none"> AP Lange linier (november/december) (dansk/historie) 	<ul style="list-style-type: none"> Sproglige analysefærdigheder og sproglig bevidsthed Introduktion til historie og litteraturhistorie samt bevidsthed om fagenes forskellige indgangsvinkler til historien 	<ul style="list-style-type: none"> Diverse test, rollespil Fx tidslinie i <i>Open mind</i>
Forår 1g	<ul style="list-style-type: none"> AT-2 Kroppen i tykt og tyndt (januar-februar) 	<ul style="list-style-type: none"> Fokus på taksonomi, problemformulering, retoriske teknikker 	<ul style="list-style-type: none"> Rapport og/eller mundtlig fremlæggelse
	<ul style="list-style-type: none"> AT-3 Fx med de bærende studieretningsfag (apr-maj) 	<ul style="list-style-type: none"> Introduktion til synopsisformen som eksamensgrundlag 	<ul style="list-style-type: none"> Mundtlig årsprøve på baggrund af synopsis (individuel eller i grupper)
Efterår 2g	<ul style="list-style-type: none"> AT-4 rejseprojekt (september) 		<ul style="list-style-type: none"> Tværfaglig rapport og/ eller fremlæggelser
	<ul style="list-style-type: none"> AT-5 fælles projekt for alle 2.g'ere, fx perioden 1870-1920 (december) 	<ul style="list-style-type: none"> Fokus på formalia i synopsis 	<ul style="list-style-type: none"> Synopsis – individuel eller i grupper
Forår 2g	<ul style="list-style-type: none"> Dansk/historieopgave (februar) 	<ul style="list-style-type: none"> Materialekritik, formalia, analytiske færdigheder, problemformuleringer 	<ul style="list-style-type: none"> Skriftlig individuel opgave (5-7 sider), der udarbejdes på tre skrive dage på baggrund af vejledning i opgavens emne
	<ul style="list-style-type: none"> AT-terminsprøve (marts-april) 	<ul style="list-style-type: none"> Synopsis, at kunne navigere i ressourcerummet, øgede krav om selvstændighed i arbejdet med synopsis. 	<ul style="list-style-type: none"> Synopsis (3-5 sider, individuel besvarelse) og mundtlig terminsprøve
	<ul style="list-style-type: none"> Studieretningsopgave – SRO (maj) 	<ul style="list-style-type: none"> Tværfaglighed i studieretningsfagene, formalia samt abstract (generalprøve for studieretningsprojektet i 3.g) 	<ul style="list-style-type: none"> Skriftlig individuel aflevering (5-7 sider) udfærdiget på tre skrive dage
Efterår 3g	<ul style="list-style-type: none"> AT-forløb, hvor fx valgfagene er styrende for valg af emne 		<ul style="list-style-type: none"> Fremlæggelser og/eller rapport/synopsis

	<ul style="list-style-type: none"> Studieretningsprojekt - SRP (dec) 	<ul style="list-style-type: none"> Opgaven er 'kronen på værket' hvad angår taksonomi, faglige færdigheder, tværfaglighed og formalia 	<ul style="list-style-type: none"> Skriftlig individuel opgave (15-20 sider)
Forår 3g	<ul style="list-style-type: none"> AT-eksamen 	<ul style="list-style-type: none"> Øgede krav til anvendelse af videnskabsteoretiske metoder i synopsis, øgede krav til anvendelse af retoriske teknikker under den mundtlige eksamen, udfærdigelse af abstract 	<ul style="list-style-type: none"> Synopsis (3-5 sider individuel besvarelse) + mundtlig eksamen i maj-juni

9.2 Oversigt over fordeling af at-timer 2008/09

AT-forløb	Moduler
Kommende 1g i alt AT-1: Robotter fordelt på Ma Fy Sa Retorik Fællestime Videnskabsteori AT-2 Kroppen i tykt og tyndt AT-3 Studieretningsfagene	50 15 4 4 6 5 1 15 14
Kommende 2g i alt AT-4: Studierejsen På selve studierejsen afvikles 12 moduler på rejsen (seks pr. lærer), derudover afvikles 9 moduler før og efter rejsen. AT-5: Det moderne gennembrud AT-terminsprøve Fællesmoduler med videnskabsteori og vejledning i forbindelse med terminsprøven	60 21 21 12 6
Kommende 3g i alt AT-6 AT-eksamen: Eksamensvejledning fordelt på: Fællesvejledning: Videnskabsteori Retorik Faglig vejledning (4 halve blokdage) + 15 timers elevtid	36 22 14 2 1 3 8

10. Diverse nyttige materialer

10.1 Råd og vink til teamsamarbejde – jf. Jørgen Bloch Poulsen

Hvad et team bør være opmærksom på:

- dette er første udkast til en elektronisk proceshåndbog for fremtidige teams, som man til stadighed kan skrive erfaringer ind i
- udkastet er baseret på erfaringer fra syv teams fra skoleåret 2005-2006. Der kan både være gentagelser, og forslag der peger i forskellig retning
- udkastet kan forhåbentlig bruges af fremtidige teams som en ”checkliste” bl.a. ved det indledende møde:

Indledende møde om spilleregler med løbende opfølgning:

- hvad skal der til for at vi kan arbejde hensigtsmæssigt
- hvordan kan vi sikre, at alle kan føle sig trygge i teamet
- hvad kan siges i teamet og blive dér?
- Godt med et indledende afklarende møde i teamet, hvor man sætter rammerne og afstemmer forventninger til samarbejdet. Mødet bør tages inden ferien.
- Vigtigt at lave klare regler for team-samarbejdet i starten.
- Teamsammensætningen skal overvejes nøje. Mindst to fakulteter bør være repræsenteret.
- der bør meget tidligt aftales rollefordeling og mødefrekvens
- det skal være alment accepteret at huske/minde hinanden om tidspunkter og aftaler.
- tale om teamkultur-forventninger og ønsker til egen og de andres indsats. Hvordan ønsker jeg at blive "vejledt", hvis der er ting jeg har glemt/ikke magter?
- Vigtigt at lave klare regler for team-samarbejdet i starten

Teammøder:

- At man fra semesterstart fastlægger faste mødetidspunkter for teammøder – måske kan der tages højde for et tidspunkt i selve skemalægningen?
- Vigtigt med dagsorden og referater på konferencen til alle teammøderne. Det synliggør teamets arbejde for klassens lærere og skaber struktur i teamarbejdet. Glimrende historik til fremtidige teamarbejder.

- Vigtigt at holde møde stort set hver 14. dag - der er hele tiden noget at tale om, bl.a. i form af fravær.
- Blive enige om en mødekultur: dagsorden (hvem udfærdiger?), referat,
- skemalægge møderække i god tid
- Planlægge møder i relation til de centrale deadlines.

Teamets opgaver:

- Klarere retningslinier for, hvad der er teamets opgaver – skal teamet fx sørge for, at klassens lærere har lavet deres undervisningsbeskrivelser og lagt dem ud på Lectio?
- Vigtig med en klar ansvarsfordeling i teamet.
- skabe oversigt over arbejdsopgaverne og deres tidsmæssige placering

Koordinator/teamchef:

- skal vi have en koordinator og hvad er i givet fald vedkommendes funktion
- skal koordinatorfunktionen gå på skift?
- fra start i teamet vælger man en tovholder, der har kompetence til at træffe hurtige beslutninger på teamets vegne
- alternativt til ovenstående: alle i teamet påtager sig forskellige, specifikke opgaver
- Vigtigt at vælge en teamchef.
- vælg en teamkoordinator
- Skal teamet have en ansvarlig teamleder eller skal ansvaret deles? I så fald, hvem tager ansvaret for hvad?

Forholdet til klassens øvrige lærere:

- At man er opmærksom på, at møder med klassens øvrige lærere skal være meget strukturerede og – ellers kan en lærer med mange l.g'ere møde sig ihjel ... I det hele taget skal man være opmærksom på mødekultur.
- møder med alle klassens lærere kan undertiden erstattes med elektroniske konferencer (fx kan man give skriftlige kommentarer til eleverne i stedet for lærerforsamlingen i feb./mar. måned)
- Vigtigt med grundig planlægning af lærermøderne for at udnytte tiden optimalt.
- Overvej hvordan forholdet til klassens øvrige lærere håndteres – i relation til teamets opgave som tovholder på fx klassens studieplan mv. og kommunikation.
- Vigtigt at kommunikere med alle klassens lærere.

- Vigtigt at afklare teamlærernes rolle i forhold til klassens lærere: teamlærerne har ansvar for, at deadlines overholdes, men skal ikke være ”politiet”

Forholdet til studievejlederen/fravær:

- Vigtigt med en procedure for hvordan man tjekker fravær, og hvordan man kommunikerer med studievejlederen. Samarbejdet med studievejlederen bør struktureres – evt. kan det være hensigtsmæssigt at studievejlederen deltager i enkelte teammøder.
- Lad hver lærer holde SUS-samtaler og tjekke fravær for de samme 8-10 elever hele året i gennem. Det er for hårdt for én lærer at holde øje med hele klassens fravær
- læg møde dagsordener og referater ud på klassens konference - det er vigtigt at kommunikere med alle klassens lærere.
- Lav en klar arbejdsdeling i teamet fra starten. Vi anbefaler bl.a., at de samme lærere har ansvar for SUS-samtaler og fravær. Det er for hårdt for én lærer at holde øje med hele klassens fravær.

AT-forløb:

- Vigtigt med tidlig udmelding om fremtidige at-forløb, så planlægningen kan gå i gang i god tid.
- teamet skal i god tid sikre sig et overblik over AT-forløbene fx m.h.t. metode og progression

Studieretning:

- inden man modtager klassen, skal teamet sætte sig grundigt ind i den pågældende studieretning (fx hvornår får de hvad, og hvilke valgmuligheder har de) og hvilke lærere, der er med.

Uformelle møder:

- Afsætte tid – uden dagsorden – til at tale om undervisningen (f.eks. frustrationer, pædagogik, problemstillinger mm.). Kunne f.eks. være café-besøg e.l. for at få andre fysiske rammer.

Dilemmaer i teams:

(Vær opmærksom på at de ”naturligt” er der, fx:)

- At være ”mellemlider” vs. at være kollega.

- At have positiv stress (arbejdsglæde, engagement, faglig stolthed) vs. at have negativ stress (for meget arbejde, glemsomhed, afstandtagen).
- At undervise vs. at bruge tid på alt det udenomsundervisningsmæssige.
- At sige ”ja” vs. at sige ”nej”.
- At ville hjælpe vs. ikke at have mere at give af.
- At bede om hjælp vs. at have dårlig samvittighed.
- At beslutte i fællesskab (dialog) vs. at regne med, at ledelsen/de andre nok har besluttet det på forhånd (diskussion).
- At mødes og beslutte vs. ikke at følge op.
- At gå ind for forskellighed vs. at ville have det på sin egen måde.
- At være en individuel underviser vs. at forstå sig selv som en selvstændig del af en større helhed.
- At være medlem af et team vs. at være medlem af et andet (dobbel-medlemskab).
- At ville være sig selv vs. at befinde sig i normens øje.
- At være en fælles skole vs. at være splittet i et A- og et B-hold.
- At have et spændende arbejde vs. at være noget for familien.
- At opleve involvering som mere positiv stress vs. som udnyttelse af ildsjæle
- At opleve involvering som mere arbejdsglæde vs. som skalkeskjul for at pålægge ekstraarbejde.

Kollegial supervision.

- Sætte tid af til kollegial supervision
- sikre, at det ikke bliver psykologisk dyneløfteri

Mulige emner ud over de nævnte dilemmaer:

- forskellige pædagogiske problemer
- hvordan får vi taget kritik op hurtigere og på en ordentlig måde i teamet
- hvordan sikrer vi opfølgning, så møder ikke bare er uforpligtende snak
- hvordan samarbejde med kolleger med andre præferencer (struktur-proces)
- hvad kan vi tage op i forhold til ledelsen og hvordan

Held og lykke med det fremtidige arbejde.

Jørgen Bloch-Poulsen

10.2 Undervisningsevaluering

Undervisningen på det enkelte hold skal evalueres mindst to gange om året. Minimum én af evalueringerne skal være skriftlig. Evalueringen skal berøre følgende 3 hovedområder:

1) Det faglige / indholdsmæssige

For eksempel:

- Stoffets kvalitet, niveau og relevans
- Stoffets relevans i relation til læreplansmål
- Den faglige formidling
- Sammenhæng med andre fag
- Sammenhæng og progression i forløbet
- Sammenhæng og progression i forhold til tidligere forløb
- Tilrettelæggelse, udbytte og evaluering af de tværgående forløb (ap, nv, at)

2) Det pædagogiske / tilrettelæggelsesmæssige

For eksempel:

- Rammer for undervisningen (fysiske, tidsmæssige, ressourcemæssige)
- De valgte arbejdsformer (er de varierede, hensigtsmæssige, begrundede?)
- Forholdet mellem den skriftlige og den mundtlige dimension
- Forløbets relevans i forhold til uddannelsens overordnede mål
- Lærerens bidrag til et trygt arbejdsmiljø som forudsætning for læring

3) Elevernes egen indsats

For eksempel:

- Elevernes forudsætninger
- Elevernes indflydelse og medansvar
- Elevernes indsats i timerne
- Elevernes forberedelse til timerne
- Relationer mellem elever, og hvordan de indvirker på klassens studiemiljø

Man skal desuden inddrage spørgsmål, som belyser, om undervisningen lever op til skolens værdigrundlag – eksempelvis:

Respekt for mangfoldigheden – hvordan kommer det til udtryk i undervisningen?

- Oplever eleverne, at læreren formår at differentiere undervisningen?
- Har der været taget hensyn til forskellige læringsstile?
- Har forskellige holdninger til emnet været afbalancerede, og er der plads til forskellige holdninger i undervisningen?
- Respekterer eleverne forskellige holdninger og forskellige faglige niveauer?

Ansvar for helheden – hvordan kommer det til udtryk i undervisningen?

- Koordineres der mellem fag?
- Arbejder eleverne konstruktivt og forsøger at bidrage til det samlede udbytte?
- Lyttes der til andres indlæg?

Desuden inddrages spørgsmål, som belyser, om undervisningen og arbejdsformerne understøtter uddannelsens formål, dvs. spørgsmål som tager udgangspunkt i bekendtgørelsens kapitel 1.

Eksempler:

- Er tonen i undervisningen præget af respekt og ligeværdighed?
- I hvor høj grad har eleverne fået mulighed for at bruge deres kreative evner?

Hver evaluering skal munde ud i ét eller flere formulerede opfølgningsspunkter, som evalueringen giver anledning til. Opfølgningsspunkterne:

- kan vedrøre både det faglige/indholdsmæssige, det pædagogiske og elevernes egen indsats
- formuleres i samråd med klassen. Det vil sige, at en skriftlig evaluering nødvendigvis følges op af en mundtlig drøftelse med klassen
- lægges i holdets rum i Fronter.

Resultaterne af evalueringerne drøftes med en ”kritisk ven”, en lærerkollega, efter eget valg, som kan give feedback og hjælpe den reflektive proces videre. Hvis disse refleksioner giver anledning til ønsker om efteruddannelse, vil ledelsen i videst muligt omfang søge at tilgodese disse behov i kursustildelingene.

10.3 Om studievejledning

Studieteknik 08-09 (3 moduler).

I år har studievejlederne besluttet at lave gruppevis undervisning i studieteknik, da det vil give bedre muligheder for differentiering.

Vores plan er:

1. modul:

- 45 min i plenum, hvor gennemførselsvejledning og Studievalg Kbh. præsenteres
- de sidste 45 min samt

2. og 3. modul bruges til undervisning i studieteknik gruppevis på studievejlederkontoret.

Undervisningen omfatter:

- planlægning
- notatteknik
- læsestrategier

Grupperne: Da vi i 2. og 3. modul tager eleverne ud af undervisningen, vil vi bruge klassens evt. faste grupper for at forstyrre undervisningen mindst muligt.

Hilsen studievejlederne

Lasse Jensen, Marita Johannesen og Jette Marker